

Forumdiscussie Draagbaar Klimmaterieel

Aandacht voor veiligheid en

Werken op hoogte is voor velen de gewoonste zaak van de wereld. Bij meer dan driekwart van de Nederlandse bedrijven wordt wel eens op hoogte arbeid verricht. Draagbaar klimmaterieel, zoals ladders en trappen, komt daarbij in beeld bij onder meer bouwbedrijven, dak- en rietdekkers, schilders en voegers. Na het bouwproces gaat het gebruik gewoon door; bijvoorbeeld voor dakinspecties, kleine onderhoudswerkzaamheden of voegwerk. Om nog maar te zwijgen van de vele industriële toepassingen. Waar veilig werken op hoogte een gewone zaak is, blijkt het veilig werken op hoogte meer te vereisen. Daarvoor is immers veilig materieel noodzakelijk. Dat geldt ook voor de ladder en trap die uit oogpunt van kwaliteit en veiligheid regelmatig moeten worden geïnspecteerd. Maar wordt die inspectie wel goed uitgevoerd? Tijd voor een forumdiscussie over dit onderwerp.

Als het over draagbaar klimmaterieel gaat, bedoelen we eigenlijk ladders en trappen. Dat is ook de formele betekenis die de het Warenwetbesluit Draagbaar Klimmaterieel hieraan geeft. Met name in internationaal verband bestaat er nog wel eens discussie over overstapjes. Dit onderscheid wordt ech-

gen Ferket van Scaffolding Training Europe: 'Er zijn een wet en een Europese norm van toepassing: de Warenwet en de EN131. De Warenwet geldt alleen voor Nederland en richt zich met name op de eisen waar de productie van draagbaar klimmaterieel die in Nederland wordt verkocht, moet voldoen.'

Daarnaast is er de NEN-2484; een productnorm waarin beschreven is waar het draagbaar klimmaterieel aan moet voldoen om geschikt te zijn voor professioneel gebruik. Deze norm is weliswaar komen te vervallen, maar geeft nog steeds de laatste stand der techniek aan.

Over het gebruik zegt de norm niet veel meer dan de

Warenwet. Het verschil zit 'm met name in de extra (zwaardere) duurzaamheidstesten waar de trap of ladder aan moet voldoen. Henk Dirks van Dirks Klimmaterialen vult aan: 'Naast het Besluit Draagbaar Klimmaterieel van de Warenwet en de NEN2484 voor de professionele markt, is op Europees niveau de EN131 voor ladders en trap-

pen ontwikkeld. Het veiligheidsniveau dat de EN131 voorschrijft, is lager dan de Warenwet eist. Daarom heeft Nederland deze norm geweigerd. De NEN 2484 (voluit: Draagbaar klimmateri-

trappen op de markt die wel een sticker hebben, maar niet aan de wettelijke eisen voldoen.' Henk Dirks: 'En soms krijg je ook goedgekeurde ladders die uiteindelijk helemaal niet aan de eisen blijken te voldoen. Hon-

derd procent zekerheid heb je pas als je de ladder of trap echt laat testen door een onafhankelijk testinstituut. Die mogelijkheid is ooit gepresenteerd als Kom-KlimKeur maar dat initiatief is nooit echt goed van de grond gekomen.'

De wisselende kwaliteitsbeleving zien we ook terug bij

het gebruik van ladders en trappen in de steigerbouw. Gerrit-Jan Middelbosch van Muehlhan: 'Wij voeren ook nog wel 's een discussie. Die gaat dan meestal over het verkeerde gebruik van de ladder. Die zien we bijvoorbeeld worden toegepast als loopplank of erger nog als tralieligger waar vervolgens een hangconstructies aankomt. Voor wat de kwaliteit betreft: wij kopen ons draagbaar klimmaterieel in bij een gerenommeerd leverancier van de VSB en voeren zelf regelmatig inspectie op scheuren, haaksheid, en dergelijke uit.'

Verstand gebruiken

Wie veilig op hoogte op ladders en trappen wil werken, zal zich aan een aantal spelregels moeten houden. Deze zijn vastgelegd in de notitie Veilig werken op hoogte. Centraal hierin staat een stroomschema (zie kader 1) dat ook in het A-blad Ladders en Trappen is

opgenomen. Uitgangspunt is het gebruik van een veiliger arbeidsmiddel dan een ladder of trap. Als uit de RI&E blijkt dat een veiliger arbeidsmiddel op bezwaren stuit, moet worden getoetst of de ladder of trap wel mag. Wie de vragen in het stroomschema doorloopt, weet aan het eind of en hoe er op een ladder of trap mag worden gewerkt.

Een praktisch hulpmiddel? Matthijs Pitlo van Scaffolding Training Europe: 'Voor veel werkgevers, en werkvoorbereiders waar het stroomschema in principe voor is bedoeld, is het doorlopen een té grote toer. Er wordt dan al snel teruggesproken op het oude, vertrouwde arbeidsmiddel.' Jan Olyslager van Muehlhan ervaart daar de gevol-

Mathijs Pitlo: 'Wil je een goede inspecteur zijn, moet je ook goede opleiding volgen.'

eel - Ladders en trappen - Termen, definities, eisen, beproevingsmethoden, gebruik en onderhoud) is op haar beurt weer strenger dan de Warenwet. Een goed voorbeeld daarvan zijn de torsie- en duurtesten die in de NEN 2484 zijn opgenomen. Alle aanvullende eisen, waaronder die ten aanzien van het gebruik, zijn verder vastgelegd in de notitie Veilig werken op hoogte. Hieraan heeft ook de VSB een belangrijke bijdrage geleverd.'

Aanbod en gebruik

Met eisen die vanuit verschillende normen en een wet worden gesteld, is de kans op onduidelijkheid aanwezig. Het is dan ook de vraag of al het draag-

Jan Olyslager: 'Steiger wordt bij onderhoudswerkzaamheden uit kostenoverweging deels uit de begroting gestreept ten gunste van ladder.'

baar klimmaterieel op de Nederlandse markt wel voldoet. Sepp Vedral van Skyworks: 'Als je een rondje langs het veld zou maken, is de conclusie dat het in de professionele markt best meevalt, maar dat er via import wel materiaal op de markt wordt gebracht dat niet altijd aan de Warenwet voldoet.' 'Dat wordt mede veroorzaakt door internetaanbieders', vult Henk Dirks aan. 'De ladders en trappen die zo worden aangeboden, zijn niet altijd aan de Nederlandse eisen getoetst en voldoen hier dan ook vaak niet aan.' Naast de wisselende kwaliteit van het aanbod, worden onveilige situaties ook veroorzaakt door verkeerd gebruik van de ladder en trap. Hoe kan dat zoveel mogelijk worden voorkomen? Henk Dirks: 'De sticker die op elke ladder of trap hoort te zitten en waarop kort het gebruik wordt toegelicht, wordt -net als de gebruiksaanwijzing- vaak niet gelezen en/of nageleefd.' 'Die sticker is echter nog geen garantie dat het draagbaar klimmaterieel ook daadwerkelijk aan de Warenwet voldoet', aldus Henry Dijkma. 'Er verschijnen regelmatig ladders en

Henry Dijkma: 'Laat je niet op pad sturen met slecht of ongekeurd klimmaterieel.'

Jürgen Ferket: 'Veel personen hebben de pretentie te kunnen inspecteren; voor keuren heb je echter onafhankelijk aantoonbare vakbekwaamheid nodig.'

ter niet door de Warenwet gemaakt. Veel over ladders en trappen is te vinden in het A-blad Ladders en trappen dat door Arbouw wordt uitgegeven. Maar er is meer dan het A-blad dat bij het gebruik van ladders en trappen komt kijken. De eisen bijvoorbeeld die aan draagbaar klimmaterieel worden gesteld. Hoe zit dat precies? Jür-

VSB-Forumdiscussie

De VSB-Forumdiscussie is een initiatief van de Vereniging van Steiger-, Hoogwerk- en Betonbekistingbedrijven (VSB) en wordt vier maal per jaar georganiseerd, waarbij actuele of relevante onderwerpen centraal staan. De bijeenkomsten staan onder leiding van Frank de Groot, hoofdredacteur van BouwTotaal en vinden plaats onder auspiciën van de PR-commissie van de VSB. Deelnemers aan de VSB-Forumdiscussie over draagbaar klimmaterieel waren Jürgen Ferket en Mathijs Pitlo van Scaffolding Training Europe (Barendrecht), Jan Olyslager en Gerrit Jan Middelbosch van Muehlhan, Henry Dijkma van AITrex (Zwolle), Henk Dirks van Dirks Klimmaterialen (Helmond), Sepp Vedral van Skyworks (Berkel en Rodenrijs) en Hans van der Ploeg van ASC Group (Etten-Leur).

inspectie ladders en trappen

Tips voor veilig gebruik

1. Houd de ladder/trap zoveel mogelijk vrij van ongerechtigeden, zoals verf, modder, sneeuw en olie.
2. Plaats de ladder/trap nooit op tafels, kisten, kratten of een ander onstabiel stavlak.
3. Plaats de ladder/trap zodanig dat de afstand van de voet van de ladder/trap tot de muur ongeveer gelijk is aan een kwart van de lengte van de ladder/trap (dat is een hoek van circa 75°).
4. Beklim een ladder/trap zonder platform nooit hoger dan de vierde sport/trede van boven.
5. Leun niet te ver opzij. Verplaats de ladder/trap wat vaker.
6. Controleer de ladder/trap na ontvangst en voor ieder gebruik op goede werking.

Tips voor aanschaf en inspecties

1. Wat voor veel dingen geldt: goedkoop = duurkoop. Het gaat om de veiligheid van uw medewerkers!
2. Koop geen klimmaterieel dat niet voldoet aan de Nederlandse Warenwet en de NEN 2484 (of gelijkwaardig) voor professioneel gebruik. De kans op afkeur én ongelukken is te groot.
3. Zorg dat je weet waar je op moet letten. Laat je daarom informeren door een lid van de VSB; zij zijn gespecialiseerd in veiligheid en kwaliteit. Zie www.vsb-online.nl.
4. Zorg voor regelmatig onderhoud.
5. Check of de inspecteur ook daadwerkelijk vakkundig is via www.certcheck.nl.
6. Check de tarieven van de keurmeester of inspecteur. Een minimaal tarief betekent vaak ook: minimale kwaliteit.

gen van: 'Bij het vastgoedonderhoud merken wij bijvoorbeeld dat de rol- en/of gevelsteiger uit kostenoverweging

Gerrit Middelbosch: 'Gebruik ladder als loopplank of tralie-ligger onmogelijk, maar waar.'

deels uit de begroting wordt gestreept om te worden vervangen door de ladder.' Elders op deze pagina's worden tips gegeven voor het veilig gebruik van de ladder en trap.

Inspectie draagbaar klimmaterieel

Het aanschaffen van veilig klimmaterieel is één, het veilig houden is weer iets anders. Hier zijn inspecties voor nodig. Kan iedereen dat zomaar? Sepp Vedral: 'Er is maar weinig toezicht op, waardoor teveel mensen zich inspecteur kunnen noemen. Voor het goed uitvoeren van inspecties is deskundigheid nodig. Hoe die deskundigheid is verkregen, is soms de vraag.'

Hans van der Ploeg: 'Kwaliteit van VSB-leden betaalt zich uit.'

Henk Dirks vult aan: 'Er staat nergens beschreven wanneer je deskundig bent. Gaat het om kennis van regelgeving, van techniek, van de praktijk? Het is niet gedefinieerd. Dat leidt tot onduidelijke situaties. Recent kwamen wij bij een bedrijf dat een certificaat voor haar ladders had van een keurmeester. Die bleek echter nooit een cursus te hebben gevolgd. Dat zou je wel aan het denken moeten zetten.'

Jürgen Ferket: 'Het is eigenlijk heel simpel. Als werkgever ben je verplicht alle arbeidsmiddelen jaarlijks te laten inspecteren en er voor te zorgen dat je personeel goed geïnstrueerd is en er veilig op kan werken. Dat wordt alleen lang niet altijd serieus genomen.' Matthijs Pitlo: 'Zelf heb ik onderzocht, dat alleen het inspecteren (visueel bekijken) niet voldoende is om een ladder of trap te keuren. Voor een goede inspecteur is meer nodig. Wie als inspecteur zijn werk goed wil doen en de veiligheid van anderen wil kunnen garanderen, zal toch

Henk Dirks: 'Prijs helaas vaak belangrijker dat kwaliteit.'

echt een erkende opleiding moeten volgen met een onafhankelijke proeve van bekwaamheid, waarbij de juiste normen en waarden worden gesteld die voor ladders en trappen gelden.' Het probleem daarvan is weer de controle, aldus Sepp Vedral: 'De eindtermen voor die opleiding zijn ooit vastgelegd, zodat de kwaliteit van de opleiding is gegarandeerd. Er is alleen geen enkele wet die de eindtermen en de opleidingen met elkaar verbindt.'

Is dat allemaal wel nodig dan? Is de toestand inderdaad zo slecht? Sepp Vedral vervolgt: 'Wie een ladder of trap gebruikt, weet dat die zal slijten. Daar moet je wat aan doen wil je op langere termijn veilig kunnen blijven werken. Dat kan worden vastgesteld door een inspecteur met verstand van zaken.

Een goede ladder en het onderhoud ervan zijn twee zaken die je eigenlijk niet los van elkaar kunt zien.' Jürgen Ferket vult aan: 'Het probleem is dat iedereen een opleiding mag starten. Wij krijgen regelmatig mensen binnen die een certificaat van deelname hebben ontvangen. Zij hebben de grootste moeite om vervolgens te voldoen aan de eindtermen die zijn vastgelegd. Dat zou natuurlijk nooit het geval mogen zijn.' En daar schuilt tegelijkertijd een groot risico', aldus Henk Dirks. 'Verschillende opleidingsinstituten leiden op tot een niveau dat eigenlijk niet goed is. En aangezien de gebruiker daar uiteindelijk wel op werkt, is het zaak dat daar verbetering in komt.'

Ontwikkelingen

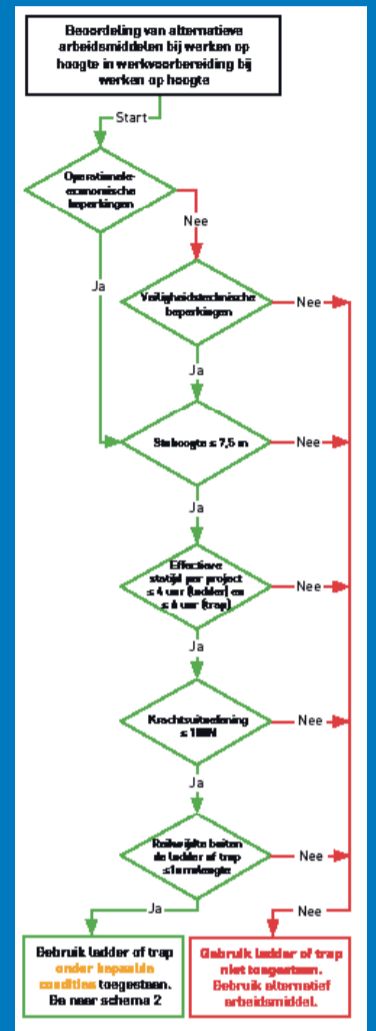
In een markt waarin veiligheid zo'n prominente rol speelt, staan de ontwikkelingen nooit stil. Welke trends zijn hier te herkennen? Materialen worden lichter, heeft dat bijvoorbeeld ook gevolgen voor de producten die op de markt worden gebracht? Henk Dirks: 'Voor een enorme hoeveelheid afnemers staat de prijs op de eerste plaats. Ontwikkelingen vinden wel plaats maar worden uit oogpunt van kosten lang niet altijd overgenomen door de markt. Voor wat de lichte materialen betreft: lichter en makkelijker te hanteren materiaal is in veel gevallen ook van mindere kwaliteit.' 'Daar concurreren de verschillende leveranciers ook mee', aldus Sep Vedral. 'Zij houden

Sepp Vedral: 'Voor het goed uitvoeren van inspecties is deskundigheid nodig.'

er verschillende productvariëteiten op na zodat voor ieder deel van de markt een oplossing kan

Stapsgewijs naar veilig werken op hoogte

Beoordeling ladder of trap als keuze arbeidsmiddel.

worden geboden. In principe is daar niets mis mee, zolang de keuze maar wel bewust is. Wie een te lichte kwaliteit gebruikt, kan te maken krijgen met overmatige slijtage hetgeen weer extra onderhoud vereist. Dan kun je beter voor een iets zwaardere kwaliteit kiezen waar je minder reparatie aan hebt. Onderhoud (inspectie van je klimmaterieel) moet je altijd doen en is afgestemd om de gebruiksintensiteit. Wat bij veel zaken geldt, is ook hier het geval: goedkoop is vaak duurkoop. Daarom wordt het onderhoud steeds vaker meegenomen bij de keuze voor een bepaalde ladder of trap. Juist in het traject ná aanschaf zijn er voor veel bedrijven kostenbesparingen mogelijk. Beter iets meer investeren en besparen op onderhoud, dan een goedkope ladder die continu moet worden gerepareerd.' Henry Dijksma spreekt ook de gebruiker aan: 'Zorg ervoor dat je goed materiaal meeneemt en laat je niet door de baas op pad sturen met slecht klimmaterieel of klimmaterieel dat niet gekeurd is. Veilig werken is van levensbelang. Daarom mag je gerust goed materiaal verlangen.'